

11. IKASGAIA: ESTATUAREN LURRALDE ANTOLAKETA:

AUTONOMIEN ESTATUA: KONSTITUZIO PRINTZIOAK

AUTONOMIEN LORPENERAKO BIDEAK: ESTATU MOETAK

ESTATU AUTONOMIKOAREN BILAKAERA

11. IKASGAIA: ESTATUAREN LURRALDE ANTOLAKETA:

- **Sarrera:**
  - Espainiako Konstituzioaren deszentralizazio politikoaren oinarri nagusiak: Batasunaren printzipioa + Autonomia Eskubidea (2. art.) + VIII titulua
  - Estatuaren antolaketa*****rako printzipio bezala (137 art.):** Estatua udalerri, probintzia eta autonomia erkidegoetan antolatzen da eta erakunde horiek autonomia dute beren interesak kudeatzeko.
- **Estatu autonomikoaren printzipio konstituzionalak:**
  - Autonomiaren esanahi bikoitza: Eskubide bezala (2. art. eta 143.1) = Estatuaren egitura unitarioa + lurralde-erakunde erregional edo nazioaren eskubidea

1) ***Batasun Printzipioa:***

- a) *Batasun politikoa* (2. art.) + (8. art. Indar armatuak Espainiako batasunaren bermatzaieleak) + (1.2. art. Subiranotasunaren titular bakarra Espainiako herria da)
- b) *Batasun juridikoa*: Konstituzioaren nagusitasuna (9.1) + lurraldeen arteko botere banaketa (139, 149 eta 150 art.)
- c) *Batasun ekonomikoa* (139.2 art.)
- Konstituzioak ez du kontuan hartu Estatu osaera konposatua erakunde zentralak osatzerakoan (Senatuak ez du Autonomi Erkidegoek ordezkatzeko eta Autonomi Erkidegoek ez dute izendatzen Konstituzio Auzitegiko kide bat ere ez)

11. IKASGAIA: ESTATUAREN LURRALDE ANTOLAKETA:

- **Estatu autonomikoaren printzipio konstituzionalak:**

2) Autonomia Eskubidea:

- 2. art.
- Konstituzioak ez du zehazten zer autonomia-erkidegok ebon behar duten, ezta ere nolako autonomia maila izan behar duten
- ***Autonomia eskubidearen subjektuak:*** aberriak/nazionalitateak eta eskualdeak/erregioak. Nahiz eta Ekan bi motatako autonomia-erkidegoak bereiz zitezkeen (148 eta 149), eskumen mailari dagokienez ez dago desberdintasunik
- **Nazionalitate eta eskualdeen autonomia:** Autonomiarako eskubidea dute. 4 ezaugarri:
  - a) Eskubide bat (2. art.)
  - b) Edukin batez ere politikoa (ez bakarrik administratiboa)
  - c) Mugatua (batasunaren barruan. Autonomia Estatutuak eskumenen muga jarriko du Konstituzioaren jarritako mugaren barruan)
  - d) Homogeneoa (ez derrigorrez –ez dute AA.EE guztiek eskumen maila bera izan behar ala gradu berean bete behar)

11. IKASGAIA: ESTATUAREN LURRALDE ANTOLAKETA:

- **Autonomien Estatuaren artikulazio printzipioak:**
  - a) Solidaritatea (Elkartasuna): 2 art., 138. art.; 150.2 art.
  - b) Autonomia-erkidegoen berdintasuna; (138.2) ez uniformitatea (Autonomia Erkidego guztien begirune politiko-instituzional berdina)
  - c) Hiritarren eskubide eta betebeharren berdintasuna (Autonomia Erkidego guztietan hiritartasunaren status juridikoa berdina da) –EK 149.1.1 art.-
  - d) Batasun ekonomikoa –EK 139.2.
- **Autonomiaren lorpenerako bideak:** Autonomia-eskubideaz baliatzeko ekimenari dagokionez, Konstituzioak 4 kasu bereizi ditu:
  - a) Bide moteleko autonomiara iristeko modua (art. 143)
  - b) Bide lasterrekoa (autonomia mailarik handiena lortzeko) (art.151);
  - c) 2. xedapen iragankorra (Katalunia, Euskadi eta Galiza);
  - d) 4. xedapen iragankorra (Nafarroa)

11. IKASGAIA: ESTATUAREN LURRALDE ANTOLAKETA:

- **Estatu autonomikoaren bilakaera:**

-Nazionalitate eta eskualde bereizketak autonomia eskuratzeko bi bide eta bi maile aurreikusten zituen... baina eredu autonomikoaren hedapenak ez zuen logika hau jarraitu...

-Lehen hauteskunde autonomikoak; 1981eko Akordio Autonomikoa eta mapa autonomikoa (Andaluzia autonomia politikorarako bidea)

-Konstituzio Auzitegiaren LOAParen gaineko epaia (76/1983): Autonomia politikoaren izaera konstituzionala ezin zela lege estatal batekin murriztu

-1992ko Paktu Autonomikoak eta Estatutuen Erreforma; Autonomia erkidegoen arteko ezberditasunak desagertzen. Eskumen gutxigodun Autonomia Erkidegoek eskumen handiagoak izatea

-Autonomia Estatutuen erreforma berri orokorra (1996-1999): Autonomia Erkidegoen eskumen mailaren berdinketa (Autonomia Erkidego ahulen autonomia eta ahalmen finantzieroa handitu zen)

-Estatutuen azken aldaketak (2006) : Alderdi abertzaleek autogobernua sakondu nahi dute (Plan Ibarretxe + Kataluinako Estatutaren Erreforma) eta 5 Estatutuen erreforma (Andaluzia, Valentzia, Aragon, Gaztela Leon, Balear Irlak)